

ИНДЕКСИ НА ОБОРОТА В УСЛУГИТЕ

МЕТОДОЛОГИЯ

(2018 година)

1. Цел, същност и предназначение

Целта е да се осигури сравнима информация за индекса на оборота, който е важен икономически показател, измерващ изменението в приходите от продажби на предприятията. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на оборота, а оценяват средното изменение на оборота между два времеви периода.

2. Дефиниция, източници на информация и обхват на изследването

Информация за изчисляване на индексите се получава от месечното наблюдение “Продажби в промишлеността, строителството, търговията и услугите“. Оборътът включва всички приходи от продажби на предприятията през отчетния период – приходи от продажби на собствена продукция, приходи от услуги, приходи от продажба на стоки, както и приходите от продажби на суровини и материали. Оборътът включва и акцизите, фактурирани през отчетния период, но не включва данък добавена стойност. Обект на статистическото наблюдение са предприятия от областта на услугите.

3. Използвани класификации

За целите на изследването се използва Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008), която е напълно хармонизирана със Статистическата класификация на икономическите дейности (NACE rev.2), прилагана в ЕС.

4. Обхват, модел и обем на извадката

Индексите на оборота в услугите се изчисляват по икономически дейности на 2-значен или 3-значен код по КИД-2008.

Генералната съвкупност от предприятия в областта на услугите включва около 154 000 единици.

Прилаганият извадков метод е “Стратифицирана случайна извадка”, при която предприятията се стратифицират първо по отраслови групи – 2 или 3-значен цифров код по КИД- 2008 и след това във всяка група те са стратифицирани в зависимост от оборота. От така стратифицираните отраслови групи се определят 4 подсъвкупности (страти), за всеки КИД поотделно. От всяка подсъвкупност се определят единиците, които ще попаднат в извадката, чрез непреднамерен (случаен) подбор, който да осигурява равни шансове на всички единици да попаднат или да не попаднат в извадката за изследване.

Първата подсъвкупност включва предприятията с най-висок оборот от дадена отраслова група, които се наблюдават изчерпателно. За втората и третата подсъвкупности е направена случайна извадка. Четвъртата включва фирмите с незначителен или много нисък оборот, които не попадат в извадката.

Общата големина на така излъчената извадка е 8 900 фирми, които формират около 75% от оборота на предприятията от областта на услугите.

5. Изчисляване на индексите

Индексът на оборота измерва изменението на оборота в два различни времеви периода по текущи цени. Индексите се получават чрез директно сравнение на стойностите на текущия отчетен период и средния тримесечен оборот през базисната година. В съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 472/2008, от началото на 2018 г. в краткосрочната статистика е сменена базисната година (2015=100). При изчисляване на индекса на оборота стойностите на продажбите не се коригират с изменението на цените. Индексът на оборота отразява едновременно изменението на стойността на продажбите и изменението на цените.

6. Разпространение на информацията

Индексите на оборота в услугите се публикуват на Интернет страницата на НСИ всяко тримесечие по утвърден график (50 дни след края на отчетното тримесечие). Съобщението съдържа базисните индекси на оборота, сезонно и календарно изгладени, както и измененията на индексите спрямо предходното тримесечие (изчислени от сезонно изгладените данни) и спрямо съответното тримесечие на предходната година (изчислени от календарно изгладените данни).